

SZTANDART

W Sankt Petersburgu powstaje replika osiemnastowiecznego okrętu Piotra Wielkiego, fregaty **SZTANDART**. Okręt ten był symbolem swoich czasów. Wybudowany został w 1703 roku na zlecenie i pod okiem cara Piotra Wielkiego. Ten oświecony władca uzyskał dla Rosji dostęp do Bałtyku i otworzył swój zacofany dotąd kraj na zachodnie idee i technologie, w tym okrętownictwo.

Krzysztof Kozerski

Głównym konstruktorem **SZTANDARTA** i szefem prac był holenderski mistrz Vibe Gerense. Okręt został zbudowany w niecałe sześć miesięcy. Pracowało przy nim około 40 cieśli, 20 kowali, cała rzesza żaglomistrzów i powoźników oraz 300 robotników.

SZTANDART był flagowym okrętem rosyjskiej floty. Załoga okrętu liczyła 150 osób. W pierwszym roku służby żaglowca jego kapitanem był

sam car Piotr Wielki. Podczas Wojny Północnej okręt brał udział w obronie Petersburga i pozostawał w służbie 25 lat, do roku 1719. Następnie został zacumowany w Kanale Kronwerk w St. Petersburgu, gdzie zgodnie z rozkazem cara miał pozostać na zawsze, jako muzeum i pamiątka rosyjskiego okrętownictwa. Wobec szybko postępującego niszczenia okrętu, caryca Katarzyna I nakazała 17 września 1728 roku rozpoczęcie jego re-

montu. Był on jednak wówczas w tak fatalnym stanie, że zadanie to okazało się niewykonalne. Caryca rozkazała: „Życzeniem Piotra Wielkiego było, aby zachować okręt na zawsze, zatem ku jego pamięci musimy zbudować nowy okręt”. Jej rozkaz nie został jednak nigdy wykonany.

Dopiero po prawie trzystu latach życzenie budowniczego okrętu mogło zostać spełnione. Pomysł budowy repliki okrętu narodził się

Wiosna 1995 – stępka już leży

w dwóch niezależnych od siebie „organizacjach”, które w roku 1992 połączyły się ze sobą. Chodzi o „Klub Sztandart” oraz o Władimira Martousa przyjaciółmi. „Klub Sztandart” powstał w roku 1985, kiedy grupa entuzjastów historii okrętownictwa postawiła sobie za cel zbudowanie repliki fregaty, pierwszego okrętu rosyjskiej floty bałtyckiej. Jednak budowa repliki takiego okrętu była w latach '80 zadaniem niewykonalnym. Entuzjaści z „Klubu Sztandart” zdobywali zatem żeglarskie doświadczenia na mniejszych jednostkach, żeglując po rzekach i jeziorach w okolicy St. Petersburga. W 1990 roku klub został po raz pierwszy zaproszony do wzięcia udziału w regatach „Atlantic Challenge” – odbywających się w duńskim Roskilde.

Kolejne „Atlantic Challenge” odbywały się w 1992 roku we francuskim Breście. Część uczestników udała się po zakończeniu imprezy do St. Petersburga. Pomagali tam Rosjanom przy budowie hangaru, który po-

Wrzesień 1996 - widoczny już kształt kuźtuba

wstawał na otrzymanym od władz miasta terenie, położonym nad brzegiem rzeki. Miejsce to stało się niejako siedzibą „Klubu Sztandart”.

W tym samym czasie student Petersburskiej Politechniki Morskiej, Władimir Martous, zdobywał doświadczenie skutnicze i poznawał

tajniki żeglowania. Wraz z kilkoma przyjaciółmi, członkami klubu „Odyseja Polarna” zbudował 12-metrową jednostkę, stylizowaną na typ XVIII-wiecznego niewielkiego żaglowca handlowego, używanego na wodach północnych. Martous żeglował tym jachtym na Spitsbergen i do Sztokhol-

mu. Jego następnym przedsięwzięciem była budowa 17-melrowej repliki szkunera topslowego z XVIII wieku. Jednostka powstała w 1992 roku, a nadano jej imię *ST. PETER*.

Zrodzony w 1985 projekt budowy repliki dawnego okrętu nie dawał jednak Martousowi spokoju. Miał to być żaglowiec rejoy, wzorowany na okręcie wielce zasłużonym dla historii rosyjskiej żeglugi. *SZTANDART* łączył w sobie wszystkie te cechy, a poza tym był historycznie związany z Sankt Petersburgiem.

Realizacja takiego projektu wymagała jednak funduszy i odpowiedniej wiedzy. Władze lokalne nie były w stanie pomóc grupie entuzjastów, a na znalezienie sponsorów również nie było wielkich szans. Podjęto trudną decyzję o sprzedaży szkunera *ST. PETER*. Nowym właścicielem jednostki został miłośnik żeglarstwa z Wielkiej Brytanii. Zdobyte w ten sposób pieniądze pozwoliły na rozpoczęcie prac nad repliką fregaty *SZTANDART* w październiku 1994.

Na budowę repliki zużyto 150 masywnych dębów, z których wykonano 44 wręgi (każda ważąca około 1 tony), 100 pięćdziesięciometrowych modrzewi dostarczyło ma-

teriału na klepki poszycia. Korzenie drzew, niektóre o wadze 400 kilogramów, posłużyły do wykonania 120 kątnic i 8000 masywnych, ośmiocalowych „gwoździ” służących do mocowania modrzewiowego poszycia. Statek zwodowano 4 września 1999 roku, a zakończenie prac planowane jest przed latem bieżącego roku.

Po zwodowaniu jednostka została przeholowana do Wyspy Wasyla, gdzie zacumowano ją w niewielkim porcie. Prowadzone są tam prace wyposażeniowe oraz montowany takielunek.

Jeżeli prace będą przebiegały zgodnie z planem, to już w czerwcu *SZTANDART* pożegna macierzysty port i popłynie w dziewiczy rejs, podczas którego biorąc udział w licznych zlotach żaglowców i festiwalach morskich odwiedzi m.in. Szwecję, Niemcy, Danię, Francję, Wielką Brytanię, Holandię. Do Sankt Petersburga żaglowiec powróci dopiero w październiku.

Niezależnie od prowadzonych prac, stowarzyszenie poszukuje miejsca dla „Admiralicyj Piotra Wielkiego”, która ma być stałą siedzibą organizacji oraz stałym miejscem cumowania fregaty. W miejscu tym powstanie także replika jachtu Piotra Wielkiego.

26 lutego tego roku, petersburscy żeglarze położyli stępkę pod budowę tej jednostki. Będzie to replika statku *ROYAL TRANSPORT*, zbudowanego w roku 1695 dla króla Anglii, Wilhelma III Orańskiego (1689- 1702). Była to jednostka wykorzystywana do wożenia króla i jego dworu pomiędzy Anglią i Holandią. Jacht zyskał sławę jako najszybsza wówczas jednostka Royal Navy. Kiedy Piotr I odwiedził Anglię podczas swej wielkiej podróży w roku 1698, Wilhelm III pragnący zacieśnienia stosunków z Rosją, podarował carowi swój jacht.

Fot. Shtandart Project

SZTANDART

długość całkowita	34,5 m
długość K LW	24,2 m
szerokość	6,95 m
zanurzenie	2,5 m
pow. żagli	660 m ²
silnik 2 x Volvo Penta po 390 kW	
prędkość	10 węzłów
załoga	10 osób załogi stałej 30 jungów

Zainteresowanych odsyłamy do internetowej witryny:

www.shtandart.spb.ru

4 września 1999 - wodowanie żaglowca